

LA CAMPANA DE GRACIA

UN ARTICULO.

S'acosta 'l disapte: al disapte hi ha *Campana*, en la *Campana* té d' haverhi article: l' article de un Periódich es pèl lector un *artículo de primera necesidad*, y desgraciadament pèl pobre qu' escriu, un *artículo* es avuy un *artículo mortis*.

¡Ditxosos temps aquells en que comensaren á escriure's las gramáticas, y á denominar baix un nom comú las paraulas de un mateix género: llavors en pochs minuts podian escriure's multitud d' articles, *el, la, lo: los, las, los*, etcétera, etc. Lo públich d' aquell temps se contentava ab poca cosa y articles com aquests los tenia per nous.

Avuy lo lector es mes exigent; si en lloch d' article se l' hi donava una plana de *los* ó de *las*, seria capás de esqueixar, plé de rabia 'l periódich, prenentsho com una burla, y de no comprarlo mes, condemnant al escritor, al editor y al artista á guanyarse la vida venent *artículos* de consum, si per posar botiga 'ls quartos no 'ls faltavan.

En cambi pesa sobre nosaltres una mirada, semblant á la que 's desprén d' aquell ull posat dintre de un barret de guardia civil, ab lo qual volen indicarnos los artistas católichs la escuadrinyadora mirada de la Providencia.

L'ull de la autoritat segueix impertèrrit los rasgos que sobre 'l paper trassa la nostra ploma. ¡Ay de nosaltres, si 'ns surt una lletra mes llarga que l'altra! Lo lector vol article, l' autoritat los reb de mala gana, y aquí dels apuros!...

¡Un article!.. Podriam ferlo de modas... Pero quina es la moda del dia? Pagar y callar.

Podriam ferlo de costums.... Y las costums del dia ¿quinas son? Callar y pagar.

Podriam intentarlo de política.... Pero no tenim prou *política* pera amagar las nostras ideas á l'ull de la autoritat y fer que al mateix temps no 'u estigan á l' ull del lector.

De religió podriam ferlo; pero com que 'l privilegi de tractar qüestions teológicas lo tenen solzament los pares capellans, que ab lo trabuch al bras difundeixen per la nació las sanas doctrinas del catolicisme, d' aquí que no 'ns atrevim, ni pensarhi, á embrancarnos en tant sagradas qüestions.

Las ciencias naturals podriam treure'ns del pas; pero en un pais ahont lo blanch es negre y lo negre blanch, ahont lo *mes natural* es que siga tot una *anomalía*, fihinse de las ciencias.

Las físicas, ni pensarhi: que aquí á Espanya qui té bon *fish* y no té diners, es bó per la *reserva*. En quan á las exactes, dupto que avuy per avuy l'hi surtin á cap espanyol los comptes.

Podriam ferlo d'arts; pero ja no'n quedan d' altres que las *malas arts* de certs governants, per treure quartos d' allá hont no n' rajan. Ademés la *pintura* del pais podria degenerar per part de son autor en la obligada realitat, y no pintura, del pati de la *Gardunya*, de un calabosso de Montjuich ó del Ponton: res mes inútil avuy que l' escultura, ahont de sorpresa en sorpresa nos quedém á cada punt frets y parats com una estàtua; y en quan á la arquitectura si parlém del que l'ordre gotich acaba en punxa, s'interpretará desseguit com una alusió á las bayonetas; y si 'ns ocupém del estil neogrech neo-romá, nos dirán que no's pot parlar dels *neos*, per no exasperar masa als carlistas.

Pero are se'm acut una idea: podém los periódichs ocuparnos de medicina doméstica, donant receptas de un us profitós y segur.

¡Volen saber la de suar en mitj del hivern, sense necessitat de ficarse al llit, de acostarse al foch ni de pendre *sudoríficos*.

Dochs se fan periodistas: agafan la ploma per escriure un article, comensan a pensar, escriuhen una paraula, los sembla perillosa y l' esborran, la substitueixen ab un'altra, que com que no exprésa l' idea 'ls sembla fosca, la tatxan: comensan l'article mil vegadas y l' esborran altres mil, y després de tres ó quatre horas d' aquest exercici, encare que tingan los péus com un glas, y 'l fret del paper se'ls encomani als dits, veurán que suan la *gota gorda*; pero de quina manera!... Son capassos de no haver fet l' article; pero estigan segurs de que s'haurán tret, si 'l tenen, un costipat de sobre.

Aquesta, es já, gayre bé, avuy per avuy l' única ventatje del periodista.

BATALLADAS

Diu un periódich que 'l Senyor Rius y Taullet, quan se presenta per alguna reclamació un

comissionat de la persona interessada en l' assumpto, l' hi exigeix la presentació de poders otorgats per un notari.

Las cosas ab aquesta formalitat, están molt bè; pero Sr. Alcalde ¿com se las compondria vosté, sí, seguint lo s'u sistema, lo ciudadá que vingués per ventilá un assumpto, comensés per demanarli á vosté las actas de la seva elecció?

¡Quina vida, si duraba, D.ª Agustina!

Axó es lo que no poguerem menos d' exclamar luego de llegit lo Reglament de la Escola Normal de Mestras d' aquesta provincia.

Tot alló que 's llegeix en los articles segon y quart respecte de la ensenyansa que ha de donar á sos deixebles es lletra morta pera dita senyora.

Confíem que tot s' arreglará prompte, puig que no 's pot prescindir pera mes temps de la falta de Director d' estudis com está manat en lo mateix Reglament.

¡Si s' hagués complert aquet, nombrant per oposicions á la persona que habia d' estar al frente de tan important establiment, tal vegada no 'ns veuriam obligats á dir rés de lo mateix! Entre tant rodi la bola.

Las dos falutxos blindats que recorren l' Ebro per netejarlo de granotas carlistas, s' anomenan "*Feo*" y "*Féisimo*."

No duptém que aquets noms estarán justificats per la gent carca.

Los carlins del Centro van esporuguits á tall de cunill, desde que las columnas se bellugan y 'ls espavilan.

Lo general Jovellar recobra la lliberal ciutat de Vinaroz, la fortifica, y emprén sense descans una excursió per un terreno ahont feya un any y mitj no s'hi veyan tropas.

Las companyias de flanqueig s' estenen á dreta y esquerra de la columna expedicionaria, y á cada pas troban carcas descuidats, que cahuen presoners ó morts si tractan de resistirse.

Lo resultat de l'expedició consisteix en gran número de presoners, y d'efectes de guerra, com caballs y armas, la destrucció de totas las fortificacions riberenyas al Ebro y la mort de varios cabecillas, entre ells lo Marqués del *Safrá*, vice-president de la Junta Carlista de Valencia.

Gloriosísima ha sigut l'acció de Urnieta, sostinguda per las forsas que mana 'l brau general Loma.

Las inexpugnables posicions del enemich foren conquistadas d' una á una per nostras forsas, inferiors en número á las que las defen-savan.

L' impuls dels nostres soldats, prenent á la bayoneta entre una pluja de balas, posicions inexpugnables, fou la admiració dels mateixos carlins.

¡Ah! es que 'l gefe savia darlos exemples d' aquesta audacia, que un dia no gayre lluny costá la vida á en Concha, y que avuy ha costat una nova ferida, afortunadament lleugera, al intrépit Loma. Al costat d'ell caygué també un nebot de'n Serrano, lo comandant Sr. Cobos, jove de grans esperansas.

Los carlins no tenen que felicitar-se de l' empresa: entre las 600 baixas que 'ls costá la baladronada de fer cara á n'en Loma, s' hi conta la mort de un de sos principals cabecillas, Mogrovejo, antich brigadier del exercit, y un dels homes mes apreciats entre 'ls carlistas.

Lo valent Loma pot haver donat lo peu als carlins perque 'l hi ferissen: en quan á la nació, l' hi ha donat lo peu per celebrar una nova y gran victoria.

Las operaciones del Nort están paralisadas, perque néva.

També nevava quan la célebre batalla de Lutzana decidí en la passada guerra la sort de la llibertat: ab néu fins als ronyons, prengueren nostres héroes las trinxeras enemigas, no poguent gelar lo fret que reynava, l' entusiasme inmens qu' envers la llibertat dintre sos cors bullia.

No dihém aixó per fer cárrechs á ningú: fills agrahits, nos recordém ab gust del heroisme dels nostres pares.

Una de las escenas carlistas mes características, son los assotaments que tant prodigan en las provincias del Nort.

Duas donas de Zarauz se queixaren contra 'ls excessos de aquets salvatjes. Per castigar tant gran delictes, las despullaren de cintura amunt, y las ompliren de garrotadas fins que se'ls descobriren les óssos de las costellas. Una d' ellas morí al poch rato: l'altra quedá allá terra, abandonada, omplint de compassió á tots quants la contemplavan.

Aquest fet acaba de comprobar que 'ls sayons que assotaren á Jesucrist eran carlistas.

Los carlins deyan: —A Vich no hi ha provisions: á Berga tampoch: are vé la nostra, á veure qui se atreveix á obrirse pas.

Y com aquell andalús del quiento, exclamaren, ocupant posicions magníficas: —Per aquí no passa Dèu...

Y 'l general Weyler en menos de una semana dú un convoy á Vich y un altre á Berga, sense necessitat de disparar un tiro.

¿Que s' havian fet los xarrais? Anéu y, preguntéuloshos y 'us dirán:

—Nosaltres varem dir que no hi passaria Dèu; pero no varem dir que no hi passaria en Weyler: teniu compte sempre ab las paraulas.

Reus obra una suscripció pública per erigir á Fortuny, son fill predilecte un monument que eternise sa grandesa: Madrit bateja ab lo nom de Fortuny un de sos nous carrers: Barcelona ofereix anualment una pensió de 3000 pessetas anuals, á un jove que passi á Roma á seguir lo mateix camí que vá emprendre 'l gran artista.

La Campana de Gracia aplaudeix entusiasta aquet obsequis tributats al immortal artista per la capital de Espanya, la de Catalunya y la ciutat sempre entusiasta que te la gloria de contar-lo entre 'l número de sos fills.

LLETRETA.

Tú, miserable usurer
Que al pobre deixas diner,

Fentli pagá 'l cent per cent:
¿Perqué plegadas las mans
A l'iglesia com las vellas
Vas á xiular las orellas
Dels sants? ¿que 't pensas que 'ls sants
Han de disculparte ab Dèu
Del vil egoisme teu?
Ja se sab que 'l teu intent
Es perqué, al veure la gent
Lo teu misticisme, diga:
«¡Quin home de mes virtut!»
Prò jo já te hi conegut
Herbeta que 't dius ortiga.

Envejós que fas tant mal,
Serp de fiblada mortal;
Que un cop has picat l' amagas;
¿Perqué 'm festejas y adulas
Já que l' honra 'm vols ferí?
Y en tant que m' escups lo vri
Ab dolsura 'l disimulas?
Malament los favors pagas
Fent en lo cor fondas llagas,
Ferint l' honra qu' está neta;
Arrabásat la careta,
Já qu' escup ta ingratitude
L' enveja que ton cor lliga,
Que jo já te hi conegut
Herbeta que 't dius ortiga.

Tú que vens continuament
Al home entreteniment
Ab perjudici del cos;
¿Perqué á una ánima ignocenta
Que sé' incrédula no gosa,
Pretens vendreli una rosa
Descolorida y pudenta?
Pura néu que 'l vici há fós;
Anima sense repòs,
que vá arrossegant las alas,
¿Perqué al pujar las escalas
De la pureza has caigut?
¿No vols dirho ni que 's diga?
No veus que ja han conegut
Que no ets rosa, sino ortiga!...

JOSEPH M. CODOLSA.

Deya un jóve:—Jo tinch un medi per escarpame de ser sorge y al mateix temps per fer veure al mon la falta de sentit moral de las quintas.

—Quin es aquest medi? l'hi preguntaren.

—Es molt senzill: matas al teu pare, y 't quedas fill de viuda.

Un periódich diu que 'ls carlins del Nort si néva están perduts. perque no tenen mantas ni sabatas.

¿Han vist vostés un periódich mes tonto?
¿Ignorar que 'ls carlins no necessitan per res,
ni las sabatas ni las mantas! ¿No tenen feriaduras? ¿No duhen aubarda?

SANTS.

¿Quin es lo sant mes aristocrátich?—San Ab-Don.

¿Y la santa mes devota dels bebedors?—Santa Niceta.

¿Y'l sant que assegura millor las portes?—Sant Bernat.

¿Y'l mes benaventurat?—Sant Benigne.

¿Y'l sant que sempre arriba á punt?—San Benvingut.

¿Y'l que fá mes gitana?—Sant Bonaventura.

(Continuará.)

Lo noy de las escrófulas ha entregat al marqués de Pidal un manifest dirigit als espanyols.

Ja 'l veuhem al bordegás, fins ha arribat á aprendre de fer manifestos.

¿Malaguanyat paper! Al cap de-vall lo ma-

ni fest de un xitxarel-lo, no mereix altre consideració que la de una travessura de colegi.

O sino, ja veuran la seva mama quan ho sapiga!

—Volen posá'ns drets al ví
exclamantse deya un Patxo.
Y enternit digué un borratxo:
—No 'ns hi podrém sostenir!...

No comprench deya l'
al borratxo de'n Busquets
com tenint lo ví tants drets
tu béus ví y sempre vas tort.

A. F. O.

Dias endarrera'ls carlins van entrar á Arenys de Mar.

Si la milicia hagués estat organizada, es segur que haurian rosegat las célebres admetllas que produheix aquella vila, disparadas á granell per las cervetas dels milicianos.

SONET.

A un pretendent al trono.

¿Al trono t' atreueixes á aspirar
tu que 't mamas ab gust encare 'l d'it,
quan sé qu' encara 't posan pell al llit
y otras cosas á més que 'm vull callar?
Deixa minyó, per Dèu, tan mal pensar
¿Que no véus qu' ets encare molt petít?
¿Que no 't trobas lo coll d' humors cusit?
¿Que lo caixal del senys no 't sens faltar?
Mes val que t' entretingas ab babons:
l' ilusió que mantens es tonteria:
han mort per sempre mes tots los Borbons.
¿Pobre Espanya! no més l' hi faltaria,
que posantse á rentar los teus drapets,
al fi l' hi encomanessis humors frets.

LAUS TIBI CROSPIS.

Arriba una partida carlista numerosa á un poble petit.

Lo cabecilla crida á l' arcalde, y exclama:

—Ahont coloco á la gent?

—Fassa 'l que vulga, respon l' arcalde ab mal modo: aquí no hi ha quartel.

—¿Con que us insolentéu! Fusellarlo al instant, diu lo cabecilla: lo govern nos dona indult perpétuo y l' arcalde de un poble de mala mort no 'ns dará quartel!

Los carlins entre Castro y Somorrostro han près á un inglés, que no vá voler donarlos 9 mil rals.

—Jo seré inglés de tothom, degué dirlos; pero inglés vostre, primer torrúme com un biftech,

—Si vols un empleo gran
feste carlí deya'n Borra:
Y l'hi contesta en Joan:
—Tens rahó: hi ha camp per corra.

—Tant fiera com dihuen que 's
lo carlí, per mi es un poll:
—Es molt cert contestá en Moll
un poll! llegit al revés.

A. F. O.

Davant de una reunió, parlantse de que devagadas entre la gent mes perduda hi ha rasgos d' honradés inverossímils, deya un senyó:

—Mirinse: jo una nit al retirarme al Ensanche 'm veig sorpres per un home de mala fatxa. Al primer Dèu te quart m' encara una pistola: —Los diners aquí! 'm diu ab véu farrenya.

Jo tinch molta serenitat:—Home, home ¡vaya un modo d' exposarse! No consideréu que jo are... podria dur un revólver y avants de que desapareseu, saltarvos la tapa del cervell....